

PODPORA NADÁNÍ V KRAJSKÝCH SÍTÍCH

V lavicích jedné třídy sedí 29 dětí a každé je jiné. Každé potřebuje trošku něco jiného, jinak nebo jindy. Právě tady začíná skutečné umění pedagoga. Rozpoznat, rozvíjet a pečovat všemi silami o nadání dítěte. Vytvářet podmínky pro jeho růst. Měnit informaci ve znalost a znalost ve vědění a dělat to tak, aby dítě neztratilo radost z poznání a udrželo si dlouhodobý zájem. Přitom aby neztratilo nic ze své dětské tvořivosti a kreativity.

Také vzhledem k různorodosti zájmů a potřeb dítěte se jedná o úkol nelehký. Pomoc žákům, učitelům a rodičům ze strany MŠMT zohledňuje „Konceptce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020“. Projevuje se v ní změna přístupu od podpory nadaných či mimořádně nadaných k podpoře nadání. Hovoří o plném využití potenciálu všech dětí, žáků a studentů. Rozšiřuje svoji působnost ze škol i do oblasti zájmového a neformálního vzdělávání a hovoří o zapojení zaměstnavatelů a dalších subjektů. Podporuje soutěže a přehlídky jako jeden z nástrojů rozpoznaní a rozvoje nadání.

Pro podporu učitelů těch škol, jejichž žáci se v soutěžích a přehlídkách umisťují na předních místech, realizuje MŠMT dále „Program excelence základních a středních škol“. Pro rok 2017 byl opět vyhlášen dotační program Podpora nadaných žáků základních a středních škol. Ten má iniciovat vznik kvalitních mimoškolních aktivit vhodných pro rozvoj nadání ze strany vysokých škol, středisek volného času a nestátních neziskových organizací.

Hlavním úkolem Konceptce, která může přinést pomoc učitelům právě při rozvoji a péči o nadání jednotlivce, je rozvoj Systému podpory nadání a jeho krajských sítí.

Důležité propojení

Systém podpory nadání vychází z aktivit, které se při podpoře talentu osvědčily. Přináší propojení realizátorů aktivit pro nadané a dalších subjektů, které se na identifikaci, podpoře a uplatnění nadání dětí a žáků podílejí.

Páteří systému jsou Krajské sítě podpory nadání, které už nyní fungují ve všech krajích ČR za přispění krajského koordinátora (působí na pracovištích

Národního institutu pro další vzdělávání – NIDV) a Krajské koordinační skupiny (na základě spolupráce krajských pilířů vzdělávací politiky vytváří podmínky pro podporu nadání v kraji). Členové krajské sítě, školy na všech úrovních, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, poradny, NNO, zaměstnavatelé, odborná pracoviště prezentují konkrétní nabídku aktivit pro nadané na portálu www.talentovani.cz. Zde je k dispozici i centrální nabídka aktivit a informací pro žáky, pedagogy, rodiče, odbornou i laickou veřejnost.

Ve společném vzdělávání

Prostor pro zlepšení podmínek pro rozvoj nadání a mimořádného nadání dětí, žáků a studentů umožňuje i „Vyhláška č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných“.

Novinkou je vymezení pojmu nadaný žák. Na základě identifikace nadaného žáka v pedagogicko-psychologické poradně a stanovení podpůrných opatření může škola pro nadané žáky mimo jiné opatřit speciální učebnice či pomůcky. Má také možnost pronajmout si odborné pracoviště nebo vybavení včetně odborného personálu. Nově může žák získat podporu ve středisku volného času.

Vzory

Například v Plzeňském kraji už dlouhodobě a intenzivně probíhá komunikace mezi členy Krajské koordinační skupiny (zástupci NIDV, KÚ, PPP, ČŠI, ZČU, SVČ) a jednotlivými školami a školskými zařízeními. Setkávání všech je unikátním a zároveň nutným základem pro společný postup. Slyšet, jak vnímají a v praxi podporují nadání v mateřské škole vedle uchopení téhož ze strany vysoké školy nebo střediska volného času, obohacuje každého. S radostí lze pozorovat, že efektivní kumulace

informací a dobrá koordinace aktivit vede k tomu, že krajská síť začíná žít také vlastním životem. Její členové sami a spontánně šíří myšlenku „nutnosti podpory nadání“, předávají kontakty, síťují další vhodné subjekty.

Když se učitelé učí

Nezbytnou podmínkou úspěšného rozvoje systému podpory nadání ve školství je vzdělávání pedagogů. NIDV Plzeň realizoval v roce 2016 dva programy pro učitele základních a středních škol (Systematický úvod do problematiky nadání a Využití her při výuce s integrovanými nadanými žáky) a jeden pro učitelky mateřských škol (Pedagogická činnost s nadanými předškoláky). Na základě průběžného zjišťování potřeb škol jsou připravovány další aktivity. Novinkou budou komentované videosekvence zachycující konkrétní práci učitele ve třídě s nadanými žáky.

Takovou formu rozvoje pedagogů umožňují školy, které mají samy velkou zkušenost s nadanými. Například ZŠ Holoubkov, která je zapojena do projektu Erasmus+ a zavádí metodu metakognice do vyučování.

Nebo MŠ Štěnovice dlouhodobě spolupracuje s Mensou ČR a ověřuje tzv. metodu NTC vzdělávání, což je unikátní systém učení dětského mozku za pomoci cvičení, která mají vědecký základ v průkazném zvýšení efektivity využívání mozkové kapacity v dětském věku.

Anebo 28. ZŠ Plzeň, která ve spolupráci s nadací QUIDO a PPP Plzeň vzdělává intelektově nadané v oddělené a počtem omezené skupině v rámci jednoho ročníku v matematice a českém jazyce.

Od června také probíhají na NIDV Plzeň konzultace pro mateřské a základní školy k tzv. šablonám. Ty mimo jiné obsahují zajímavé možnosti pro podporu nadání a péči o nadané. Velkou šancí pro zvýšení zájmu o tuto problematiku a rozšíření krajské sítě jsou i právě vznikající místní akční plány rozvoje vzdělávání.

NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

Irena Hošková
a **Monika Holečková**,
Národní institut pro další vzdělávání